
Z. Tóth Csaba

A MÁSIK KÖZÉP-EURÓPA

a Keresztény Közösség nemzetközi találkozója, Pozsony, 2005. július 1-6.

Krisztus bennetek! – Christus in euch! – Christus vobas! – hangzottak fel öt napon át reggel és este az emberszentelő szertartás mélyreható szavai cseh, szlovák, német és magyar nyelven a Szalézi Rend szállójának nagytermében, Pozsony nyugati erdőszélén, egy óra járásnyira Dévény ősi várának romjaitól. A pozsonyi találkozó résztvevői a kereszténység egyik megújuló, a szellemi forrásokhoz, az ember magasabb rendelkezéséhez visszatérni akaró impulzusának hangjait fogadhatták szívükbe, az 1922 óta fennálló Keresztény Közösség (Christengemeinschaft) papjainak és segítőinek tolmácsolásában. Valóban, mi lehetne alkalmasabb Közép-Európa jövőjének megalapozásához, mint a Teremtő Ige komolyan vétele, ki lehetne biztosabb alapja a közép-európai népek érdektől mentes, szabad kibontakozásának, mint az élő Krisztus, a Vele, és Általa egymással újratalált kapcsolatunk? A találkozó ezt az újrapcsolódást tűzte ki céljául, és azt hiszem, ebből az élményből a munkacsoportok (1. Közép-Európa feladata, 2. Az Én tragikumuma és nagysága a Niebelung-ének alapján, 3. Krisztus mindennapi életünkben, 4. A gyónás, mint út a belső békéhez, 5. Művészet, mint az új társadalomhoz vezető út), a művészeti csoportok (ének, tánc, festés, euritmia) foglalkozásai valamint az esti előadások révén is (Közép-Európa szellemi dimenziója; Cyrill és Metód; Árpád-házi Szent Erzsébet; Unitas fratrum) mind a kilencven résztvevő, köztük a hétfős magyar csoport, hazavihett valamit.

A találkozó levezető papjainak szándéka szerint igyekeztünk átjutni az „egyik”, a történelmi, társadalmi, gazdasági problémákkal terhelt Közép-Európából a vágyott szebb-jobb másikba, és ennek megvalósítását egy belső hozzáállás kialakításával véltük elkezdni. A kereszténység szellemében akarták megtartani az interaktív konferenciát, elméleti-történelmi-politikai berögzültségektől mentesen. Így az egész rendezvény kapott egy lebegő jelleget, amire, úgy tűnt, fel lehet „kapaszkodni”, s ami elvileg egy kölcsönös megértés, elfogadás alapjául szolgált, de a lebegés út, hiányérzetet is hagyott bennem, mert egyáltalán nem tudtunk meg tárgyalni idevágó fontosabb kérdéseket. Mintha ezt „valahol” nem engedték volna meg, miközben mi a szabadság és igazságosság mellett tettünk hitet. Így aztán a munkacsoportokban nem sikerült a valódi párbeszédig izzítani a részvételt, noha kitűnő tolmácsok is rendelkezésre álltak.

A magyarság történelmi megítélésével kapcsolatban is volt néhány mozzanat, amit többé-kevésbé mindenki tapasztalhatott már, aki az elcsatolt területeken járt, onnan híreket hallott, vagy olyan antropozófusok részéről, akik tagadják a népiség, a népszellemek – igaz, közvetítő jellegű – szerepét, annak ellenére, hogy Rudolf Steiner számára ez nem volt tabu-téma. Most csupán azt említem, ami szorosabban kapcsolódott a találkozóhoz. Nekem jutott a hálátlan – mert mások által előszeretettel félreértett – szerep, hogy ez ügyben némi kiigazítást tegyek. Mindenekfelett sajnáltuk, hogy nem hívtak meg magyar előadót,

bár voltak magyar vonatkozású előadások. Találkozhattunk a véleménnyel, miszerint a magyarok Szent Istvánig csupán káoszt hoztak a térségbe (M. Kaiser), ám egy teljesebb rátekintésben mégiscsak arról van szó, hogy a magyarság őseje egyszerűen messze meghaladta az itt élő népek életterejét, s hosszú távú fejlődést biztosított a régió számára, a kor viszonyaihoz mérten nagyvonalú törvényi, kulturális, gazdasági keretek között. Elhangzott egy előadás Cyrill és Metód, a szlávok görög apostolainak térítő munkájáról, akik misztikus sugallatra, a héber és a görög ábécé segítségével hozták létre a cirill írást, a szláv nyelvű istentiszteletet és fordították le a Bibliát. Ám az előadó (Frank Peschel) nem említette meg a szláv forrásban fennmaradt Metód-legenda szép epizódját Metód és az „ugor král” – minden bizonnyal Álmos vagy Árpád fejedelem – találkozásáról 882-ben, noha a leírás jelzi, hogy a kereszténységhez már ekkor sem viszonyultunk ellenségesen. A Metód-történet fontos adaléku szolgálhatott volna a korai történelmünkéről szóló egyoldalú nézetek helyreállításához, legalább a jelenlévők számára.

Ezzel szemben a morvák elűzték Metódot, aki 885-ben elhunyt. Cyrillnek is volt találkozója a magyarokkal, amikor a kazárokhöz igyekezett: a források szerint 860 körül a Chersonesztól (Krím) északra portyázó ugor csapat elfogta, majd nagylelkűen elengedte. (Cyrill 862-ben hunyt el.) Hozzáteszem, hogy az órosz Nesztor-krónika vagy *Poveszti vremennyik let* szerint éppen 882 táján Kijevben volt Olma (Álmos) udvara a Magyarnak nevezett hegyen (*Laurentius-kézirat*) és Álmos Szent Miklósnak szentelt templomot is építtetett ugyanott (Nikon-kézirat; in: Hodinka Antal: *Az orosz évkönyvek magyar vonatkozásai*. 1916. Érdekes további adat, hogy az utóbbi forrás megemlékezik róla, hogy két magyar fejedelem, Géza – akit *Stefannak*, azaz koronásnak nevez – és testvére, Mihály Bizáncba ment és felvette a görög kereszténységet; ld. még: Z. Tóth Csaba: *A hun-magyar eredethagyomány kérdései III. Álmos fejedelem és Kijev*. Turán 2002/3; egyébiránt a kijevi magyar uralom emléke még Szent Imre herceg idején is élt, akinek egyik címe *Dux Ruisorum*, a ruszok fejedelme volt). Az Olma és Álmos nevek azonosságát a szovjet időkben tagadták, de a nemzetközileg elismert ruszológus, George Vernadsky megerősítette. Mikor tapintatosan elmeséltem a volt NDK-s prágai előadónak a Metód-legenda kimaradt részletét, meglepetten mosolygott, majd odébbállt. Más külföldiek sem hallottak róla. Nyilván csak egyoldalú forrásmunkák álltak rendelkezésükre.

Mindezekért valamelyest kárpótolt a magyarok által épített, de már a morvák által őrhelyként, valószínűleg földvárként szolgáló Dévény várának és környékének grandiózus látványa, ami mély értelmet nyert Michael Kaiser előadása nyomán. Ezt röviden ismertetem, beleszöve a többi előadás lényegesebb pontjait. Eszerint a térség már szinte földtanilag predesztinálva volt a különböző későbbi szellemi-kulturális hatások egybeáradására. A vidék a négy égtáj felé vezető utak találkozásának

METÓD ÉS A MAGYAR KIRÁLY TALÁLKOZÁSA

A szlávok apostolának, Metód püspöknek életiratóiban, ami egyik tanítványának műve, s alig néhány évvel Metód 885-ben bekövetkezett halála után, még Álmos életében keletkezett, érdekes epizódról olvashatunk. Eszerint 882-ben, tehát abban az időben, amikor a magyarság már nemcsak bizánci, hanem frank-német szövetségben is harcolt, s éppen előző évben már a kabarokkal együtt vettek részt egy Bécs környéki hadjáratban – Metód püspök a magyarok királyával találkozott. Az idevágó szövegrész, melyet oly sok külföldi történész igyekezett már a múlt században minden módon frank, német, majd szláv uralkodókra magyarázni, a legújabb, pontos fordítás szerint világosan magyar királyról beszél. Az esemény akkor történt, mikor Cyrill bátyja, Metód, Konstantinápolyba utazott: „*Midőn pedig a magyar király (ugor kral) a dunai részekre érkezett, látni akarta (Metódot). És midőn némelyek mondták, és úgy vélték, hogy ezt nem éli túl kínszenvedések nélkül, elment hozzá. Ő pedig, mint uralkodóhoz illik, azonképpen tisztességgel, fényesen és örömmel fogadta. És beszélgetve vele, miként ilyen férfiakkal illett beszélgetni, megszeretvén, megcsókolván, és nagy ajándékokkal elbocsátotta, mondván neki: emlékezzél meg mindig rólam, tisztelendő atya, szent imáidban.*” (Metód-legendá, Király Péter fordítása.)

A korábbi történetírás, mely Bulcsú elbeszélésének és Konstantin császár feljegyzéseinek hatása alatt nem figyelt eléggé a magyar hagyományban (Anonymus és a Zágrábi Krónika) határozottan fennmaradt emlékre Álmos fejedelemségéről, s úgy hitte, hogy a magyarok először 895 körül, közvetlenül a honfoglalás idejében választottak maguknak uralkodót, ezt az adatot nem becsülte. Mi azonban, tudva, hogy Álmos fejedelemsége legkésőbb 860 körül már létezhetett, sőt, 882-ben trónörökös-fia, Árpád is túl volt a harmincadik életévén, semmi feltűnőt nem látunk abban, hogy a magyaroknak 882-ben már lehetett királyuk. Hiszen ez még az arab megfigyelők lehető legkésőbbi, 870 körülre datált észrevételével is egyezik.

Abban sem találunk különösebben feltűnőt, hogy – akár a szent fejedelem: Álmos vagy fia, Árpád volt ez a királynak nevezett magyar főember – a keresztény püspöknek nem esett bántódása, sőt, nagy megbecsülésben részesült. A szöveg nem említi ugyan a magyar király nevét, és lehet vitatkozni arról is, a főfejedelemmel találkozott-e Metód vagy valamelyik alsóbb méltóság viselőjével. Mi a jelenet leírása nyomán, mely uralkodóhoz illő fogadtatásról beszél, úgy hisszük, hogy itt a Turul-nemzetség egy tagja beszélhetett a püspökkel. (ld. Dümmerth Dezső: *Az Árpádok nyomában*).

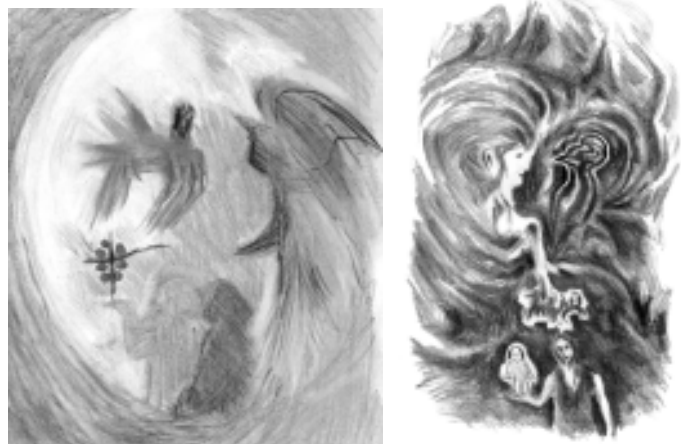
helye: itt ömlik a Dunába a Morava folyó (római nevén Marus, nem a morvák, hanem az akkortájt itt élt markomanok nevéől) utat találva az Alpok – *Európa gerince* – és a Kis-Kárpátok

között (a Kárpátok gyűrűje a mellkasnak, bordakosárnak feltehető meg, amely a szív, az emberi közép székhelye). Itt haladt át a Borostyán út, melyen az ókortól az észak-déli kereskedelmi és kultúrscsere folyt, s ugyanúgy a Kelet-Nyugati érintkezések is e csomóponton keresztül zajlottak.

Tehát szellemi-geográfiai kereszt metszéspontja a hely és természetesen tágabb környezete, amelynek végpontjai a *hyperboreus* óészaki és a görög (É-D), illetve a kelta és kolchiszi (Ny-K) fény-misztériumok voltak, melyek részt vettek Közép-Európa szellemiségének kialakulásában.

Rudolf Steiner kutatásaiból ismeretes, hogy a szumér kultúrhérosz, Gilgames valahol itt kereste a kapcsolatot az eredeti „Noé”, *Um-napisti* lelkével s a szellemi világgal. A szumerek egykori kárpát-medencei jelenlétére valóban utalnak a régészeti leletek a Kr. e. 2-3. évezredből (erdélyi, felvidéki vagy a kalászi, péceli agyagkocsik, utóbbi a legrégebb európai kocsilelet).

Ugyancsak Steiner beszélt a kolchiszi misztériumokkal (melyekben az atlantiszi bölcsességnek a buddhizmussal és a kereszténységgel megújított, előrehaladó impulzusait vitték tovább) kapcsolatban arról, hogy a legendás Szküthianosz, egy minden bizonnyal szkíta származású szellemi vezető, kolchiszi beavatott volt, és ő közvetítette ezt a misztérium-bölcsességet a később rusz-varég, szláv és türk-tatár keveredésből kialakult orosz népnek, de szerintem nagy valószínűséggel a kelet-európai és kárpát-medencei szkíta-származata népeknek vagy részben a Kaukázus környékén élt magyarságnak is. Úgy tűnik – bár ezt még alaposabban meg kellene vizsgálni –, hogy egy *szküthianoszi-kolchiszi-atlantiszi* szellemi tartalom jelenik meg szárnyas piros kentaurként alakjában az angyal és a *Doppelgänger* (hasonmás) felett Steinernek a *szláv embert* ábrázoló egyik vázlatán, amelyet az első Goetheanum kupolfreskójához készített (ld. még az Assisi Szt. Ferencről szóló, valamint a *Rózsakeresztes szellemtudomány* és a *Kelet a Nyugat fényében* című előadásait; Steiner a *szláv missziót* elsősorban az oroszokhoz társította). Érdemes itt megemlíteni, hogy Steiner a részben Ázsiából ideérkezett *germán-közép-európai embert* karján egy gyermekkel – a Krisztusi Énnel – ábrázolta, fölötte pedig a legyőzendő hatalmakat, Lucifert és Ahrimánt.

A kelet-nyugat-észak-déli kultúrhatásoknak az itt megfordult és letelepedett népek történelmi karmájával, és a szellemi világ vezetésével történő összehullámzásában ragyog föl időről-időre, mint nap a felhők között, egy sajátosan közép-európai centrális szellemiség, mely az egész világfejlődésnek adott kiindulási impulzusokat a történelemben. Később a kereszténység

ezen az előkészített kulturális pilléreken vetette meg a lábát e tájon. A kereszténység előtti misztériumok és még a korai kereszténység is őrizte és ápolta az ember kapcsolatát az isteni-szellemi világgal az ember természetes igénye szerint. Azonban a római, impériumi mintát követve mind a keleti (elsősorban bizánci), mind a nyugati (római-frank) kereszténységben a vallást elkezdték a politikai indítékokkal azonosítani, és ahelyett, hogy elősegítették volna, hogy az ember szabadon keresse és találja meg a Krisztus-szellemet önmagában és a világban (Arius, Pelagius), teret nyert az erőszakos térítés, az emberi akarattól független isteni kegyelem, illetve az egyház és az állam kizárólagos közvetítő szerepének hangsúlyozása (Ágoston, zsinati küzdelmek). Ezek a beavatkozások egyre élesebb ellentétbe kerültek az emberi fejlődéssel, melynek során az ember egyre inkább személyes és közösségi jelleggel, szabadon akarja átélni létének szellemi forrását, nem a külső, hivatalos autoritások révén, melyek tevékenységében általában önző hatalmi érdekek játszanak szerepet. Ezek az ellenerők feszítik mindig keresztre – különböző jogcímen, különböző csoportok által – a közép-európai szellemiséget.

A középkorban Árpád-házi Szent Erzsébet alakja volt az egyik kiemelkedő fénypontja a Krisztus által a társadalmi korlátokat, előítéleteket bátran áttörő szabad egyéniség közép-európai impulzusának (Ute König előadása). Apja, II. Endre, a nemesi szabadságjogok biztosításáról híres Aranybulla kibocsátója, francia műveltségű udvart tartott, amely sok tekintetben felülmúlta az osztrák és német udvarok, fejedelemségek kulturális és életszínvonalát. Endre első feleségétől, a gögössége, urakodása miatt meggyilkolt meráni Gertrudtól született leánya, Erzsébet négyéves korától leendő házassága okán egy német grófi családnál nevelkedett. Az övénel alacsonyabb rangú környezetétől megalázott, kiközösített hercegnő, mint ismeretes, teljes, bár rövid életet élt, általa hön szeretett férje és három gyermeke körében. A ferences harmadrendhez csatlakozó Erzsébetet szenvedélyessége, természetessége rokonszenvenessé tesz számunkra: korántsem a „vérszegény”, absztrakt szentek közé tartozik, hanem azok közé, akik a Krisztus-misztériumhoz is érzéseik teljességével, egész lélekkel tudtak kapcsolódni, csakúgy, mint a szegények, betegek gondozásához. Steiner szerint Erzsébet élete során lelkébe fogadta a szellemi Krisztus-erőt, ezáltal tudott a kereszténység eredeti szellemében élni és hatni (ld. Dümmerth Dezső: idézett mű). A szakralitásban való ősi hitét sokáig őrző Árpád-ház számos szentet adott a középkori Európának.

Hozzáteszem, hogy az Árpád-házi királyok is igyekeztek egyensúlyozni a „négy égtáj”, de különösen Kelet és Nyugat szellemi befolyásai között. 1301 után egy időre a nyugati befolyás érvényesült, az Anjouk hatalma, ők a szabad közép-európai impulzust, benne a magyar nemességgel és a templomos lovagokkal a római egyház jobbkezéeként vissza akarták szorítani (M. Kaiser; ld. még a magyarság későbbi magára hagyását a törökkel szemben). A török hódoltságot követően a magyar szabadságharcok jelzik a Habsburgok által részben hordozott római-birodalmi ellenimpulzussal szembeni küzdelmet a szabad fejlődésért (Thököly, Rákóczi). Cseh területen a vallásszabadság követelése jelenik meg Comenius és mások részéről a reformáció kezdetén (Milan Horák előadása). Kimaradt Mátyás király említése, akinek uralkodása alatt a közép-európai kultúra virágkorát élte, de Mátyásnak harcolnia kellett a husziták túlkapásaival

szemben. Meg kell jegyezni azt is, hogy a török kor Magyarországon, bár sok csapással volt terhes, nem járt olyan mérvű pusztítással, mint az azt követő Habsburg uralom. Váraink például nagyjából a török alóli felszabadulás után váltak rommá, s az osztrák-német hadműveletek precizitása rombolta le kistelepléseink hagyományos, zeg-zugos, nőtt jellegét.

Ugyanakkor – mint Kaiser úr, a grazi közösség papja az előbbiekkel együtt utalt rá –, a Habsburgok nem csak a rosszat, az elnyomást testesítették meg, hanem egy nagyvonalú közép-európai egységet akartak megvalósítani. A Habsburg birodalom egy jövőbeli Európa csírája volt, és a soknemzetiségű monarchia idővel lehetőséget nyújtott volna az egyéni szabadság megszületéséhez, az eredeti értelemben vett kereszténység szelleme szerint. Ennek küszöbén állt Közép-Európa az első világháború előestéjén. Az Osztrák-Magyar Monarchiának lehetett volna kiútja a ráerőltetett háborús konfliktusból, ha időben felismeri, hogy csupán keretet kell biztosítani a közép-európai népek szabad fejlődéséhez, akik e kereteket nem feszítették volna szét külső segítséggel, ha megkapják a fejlődésükhöz szükséges lehetőségeket. Nem országokat, nemzetállamocskákat kellett volna teremteni a wilsoni idealizmus Közép-Európát máig megosztó hátsó szándéka által beugratva, hanem egy belső szabadságból fakadó közép-európai, majd egész Európára kiterjedő integrációt, külső erők által nem uralt, azokkal legfeljebb partneri viszonyban álló, valódi új rendet. De a szabadságot azóta is mindig ki kell „hámozni” a jelszószerű, frázisos szabadságból és demokráciából, ami a valóságban többnyire rabságot, gazdasági-ideológiai alávetettséget jelent a térség számára. Kérdés, hogy az Európai Unió csupán szuperállam lesz, újfajta Szovjetunió, amelyben – mint Ludwig Polzer-Hoditz figyelmeztetett 1930-ban – a külföldi tőkének kiszolgált helyi kormányok népük korbácsaként működnek majd, vagy lehetőséget teremtünk a civil társadalom továbblépése számára a valóban demokratikus fejlődés, a szívünkben hordozott emberibb Közép-Európa megvalósítása felé, amelynek szerves része a politikai egoizmustól mentes nemzeti kultúra. Örvendetes, hogy a nyugat-európai nemzetek az utóbbi lehetőség mellett tették le a voksukat az európai alkotmánnyal kapcsolatban.

„A külső határok eltolódhatnak, ez a történelemben sokszor megismétlődött. A lényeges az, hogy önmagunkban olyan belső szabadságot alakítsunk ki, amely független a határoktól, olyan magasabb, szellemi ént, amelyben nincs semmi, ami nem tartozik szervesen hozzá.” – mutatott rá Michael Kaiser és idézte Rudolf Steinert: *„Csak a maradéktalan szabadság tud harmóniát teremteni.”* Reméljük, hogy a nagyrészt külső erők által felkeltett konfliktusokat feloldhatjuk, népeinkben győz a történelmi igazsághoz való hűség, az őszinte önvizsgálat és a szellemi felébredés akarata, és a közös gondok, feladatok elhozzák az összefogás szükségességének felismerését Közép- és Kelet-Európa minden népe számára – akik mind ugyanannak a testnek vagyunk tagjai, s amelynek feje Krisztus.

EGY SZLOVÁK ANGYALTANRÓL

A pozsonyi találkozáson vehettem a kezembe *Emil Páles*, fizikus-matematikus, a természettudományok doktora könyvét, amelylyel a szerző nem kevesebbet tűzött maga elé, mint hogy az emberiség és a Föld életének történetéből összegyűjtse és igazolja az égi hatalmak, az angyalok létezésének nyomait. A könyv

a legkülönbözőbb területeken dolgozó szakemberek segítségével a világegyetem ritmusairól, az égi és földi folyamatok egyidejűségéről, szinkronicitásáról és a periodicitásról szóló kutatásokhoz kapcsolja az angyalokról szóló hagyományt és igyekszik átfogó, bár tematikus szintézist teremteni az evolúciótól a művészettörténetig, Newtontól Jungig, Dionüsziosz Areopagitától és Pál apostoltól Szolovjovig és Steinerig. A szerző törekvése azon alapul, hogy az ókorban és a középkorban még meg tudták különböztetni a szellemi világ erőit, és tudták, hogy az egyes népszellemeket hét arkangyali lény: *Orifiel, Anael, Zachariel, Rafael, Samael, Gabriel* és *Michael* vezeti, mindegyikük mintegy 350 éven át, az angyali hierarchiák segítségével inspirálva az emberiség fejlődését. A 2160 éves kozmikus cikluson belül jelenleg az 1400-as évek óta tartó keresztény-újkori világkorszakban élünk, amely Rudolf Steiner szerint körülbelül 1880 óta Michael arkangyal, a kozmosz *tíz* és *neutrális intelligencia-fejedelmének* vezetése alatt áll, aki arkangyalból fel-emeltetett az *arkhai*, azaz a korszellem rangjára.

Belenéztem a könyv magyarokról szóló, meglehetősen kurta részébe, és újfent meg kellett lepődnöm, mert ezt a hunokkal, avarokkal, mongolokkal együtt a pusztító arkangyalról, Samaelról szóló fejezetbe illesztette a szerző. Ez többszörösen is hibás. Dióhéjban csak azt a pontosítást fűzöm hozzá, hogy az antropológiai szellemtudomány szerint a mongol népek nyugati invázióival elsősorban Ahrimánnak, a visszahúzó-romboló szellemi lénynek földi szolgálói, a Mars-démonok állnak összefüggésben, akiknek a központja Közép-Mongólia. Innen nagyjából 800 évenként rajzanak ki a mongol népek nyugat felé, így a hunok 400 körül, majd a tatárok 1200 körül (a tatárjárás beleesett Samael korszakába is), s várható egy hasonló kirajzás a 21. század első felében. Azonban figyelembe kell venni, hogy egyetlen népet sem lehet azonosítani sem a pozitív, sem a negatív szellemi impulzusokkal, nem lehet sommásan szentté vagy ördöggyé nyilvánítani, demonizálni, bár lelkük mélyén komolyabb kutatók is hajlanak efféle sematizálásra. A honfoglaló magyarok egyrészt nem voltak mongolok, hanem sírjaik tanúsága szerint túlnyomórészt az európai-turanid vagy andronovói és a pamiri típusokhoz tartoztak. (A mongoloid egy másik antropológiai típus, illetve csak töredékét képezi a turanid típusnak, ld. Dr. Henkey Gyula: *A magyarság és más Kárpát-medencei népek etnikai embertani vizsgálata*. Bp., 2002.) Másrészt a hunok sem pusztán rombolni érkeztek Nyugatra, és ők sem csak mongol eredetűek voltak, legalábbis a vezető réteg minden bizonnyal a zoroasztriánus, közép-ázsiai irániakkal keveredett fehér vagy heftalita hunokhoz tartozott, akikről tudjuk, hogy

mind a Kaukázus könyékén, mind Közép-Ázsiában és Indiában városaik voltak. Mint ismeretes, középkori krónikásaink, de a Niebelung-ének ugyanúgy, Attila király városáról, hatalmas fehér váráról is tudtak, melynek neve az Etzelburg-Óbuda összefüggésben maradt fenn. A 800 éves ritmusba nem illik bele sem az avarok, sem a magyarok megjelenése a 6. illetve a 9. században, tehát nem beszélhetünk e népek sem samaeli, sem marsi vezettségéről, még akkor sem, ha mind az avaroknak, mind a magyaroknak voltak genetikus-kulturális kapcsolatai a részben mongoloid hunokkal. A szellemtudomány szerint Samael kb. 1190-1540 között inspirálta a népszellemeket (ld. oszmán törökök). Steiner a hunok, Attila király magasrendű monoteizmusáról is beszélt, melyhez foghatóval a hunok csak a kereszténységben találkoztak, és ennek megértése állította meg őket Róma kapui előtt, míg Alarik gótjai vagy az ugyancsak germán vandálok gátlástalanul lerohanták Rómát. Felül kell tehát vizsgálni – és ez már komoly kutatók, mint Altheim, Haussig és mások esetében részben megtörtént – az indogermán kultúrfőlny elméletének vadhajzásait.

Természetesen nekünk magyaroknak is elfogulatlanul kell tudnunk szemlélni magunkat, történelmünket, mindazonáltal fel kell emelni szavunkat, ha történelmünk réges-rég túlhaladott mítikus elemeit mások leegyszerűsítik, aktualizálják és akarva-akaratlanul propaganda-eszközként használják. Itt kell megjegyezni azt is, hogy Steiner az antropológia kétféle félreértésétől óvta különösképpen a követőit: az *ő* szavaival a *fideista miszticizmustól* és az *aktivista, akademista racionalizmustól*. Az antropológiai út követése nem csak vallási és nem csak tudományos magatartást igényel, hanem szintézist a kétféle *megismerő magatartás* között: a jelenbeli, élő megismerési erővel áthatott szemléletet, ami új „élettudományhoz”, életbölcességhez, bölcességművészethez vezethet; ezért van szó antropológiáról, és nem *-lógia*ról; bölcességről és nem tanról. Mint Steiner kifejezte, nem a szellemről kell beszélni, hanem a szellem *ből*. Természetesen ma még keresnünk kell a „betűk” közötti logikai kapcsolatokat, a szellemi világ sorsszerűségeiben megnyilatkozó közléseit, és bár gyakran be kell érjünk a különböző idevágó ismeretekkel, mégsem szabad feledni, hogy a szavak fölött az értékek egy tágasabb világának vagyunk polgárai, miként a sok nyelven kifejezett nap fogalma is csak egyetlen egy létezőre vonatkozik.

Páles könyvének második kötete kiadás alatt van, és készül a német és a magyar fordítás. Marad ismét a remény, hogy mire magyarul kézbe vehetjük a könyvet, az illető fejezetek valóság-hoz hívebb, szakszerűbb átdolgozása megtörténik.

Balogh Ádám A KERESZTÉNY KÖZÖSSÉG

A Keresztény Közösség megalakulása

A Keresztény Közösség (Christengemeinschaft) vallási mozgalom, amely a kereszténység megújításán munkálkodik. 1922-ben jött létre Rudolf Steiner közreműködésével és Friedrich Rittelmeyer kezdeményezésére.

Rittelmeyer a német evangélikus egyház nagy tekintélyű vezetője, meghatározó egyénisége volt. Kiváló képességeire alapozva őt bízták meg, hogy vegye fel a harcot az antropoló-

fiával, s tartson ellen-előadásokat. Örömmel vállalta a feladatot, de előbb meg akart ismerkedni vele, s elsősorban nem könyvekből, hanem közvetlen közletről. Elment tehát Steiner előadásaira, s ott egészen más történt, mint amire számított, s amire készült. Az előadások és a Rudolf Steinerrel történt óvatos kapcsolatfelvétel nyomán elindult benne egy gondolatait és érzelmeit gyökeresen átalakító folyamat. Felismerte, hogy az antropológia döntő szerepet játszhat a kereszténység megújulásában, s erre vonatkozó kérdéseivel több ízben is felkereste Steinert.

A 20-as évek elejétől egyre több fiatal teológus és idősebb lelkész is (főleg evangélikusok) fordult Steinerhez azzal a kérdéssel, hogy miként lehetne megújítani a vallási életet, benne a

kultuszt és a szentségeket. Ilyen előzmények után került sor 1921-22-ben arra a három előadássorozatra, melyet Steiner lelkészek számára tartott. 1922-ben elérkezettnek látták az időt a megújulási mozgalom elindítására, ekkor alapította meg Rittelmeyer a Christengemeinschaftot.

Azóta is gyakran felmerül a kérdés: ki avatta be a Keresztény Közösség papjait? Néhány éve az *Új Impulzus* című folyóiratban jelent meg egy cikk, mely arról számolt be, hogy valójában nem Steiner avatta be ezeket a lelkészeket, hanem az ő közreműködésével a szellemi világ tette meg ezt az aktust. Steiner „csak” felismerte és mindenkinél világosabban látta a vallás, a kereszténység megújításának szükségességét, s képességei révén elősegítette, hogy ez a szellemi világ által sugallt impulzus a megfelelő pillanatban formát öltjön.

Mi a Keresztény Közösség?

A Keresztény Közösséget hitvallásának egy mondatával lehetne legjobban jellemezni: *Közösség, melynek tagjai magukban érzik Krisztust, egyesülve érezhetik magukat egy egyházban, melyhez mindazok hozzátartoznak, akik érzékelik Krisztus gyógyulást hozó hatalmát.* A Krisztusban való közösség átélését és Krisztus gyógyulást hozó hatalmának érzékelését hivatott elősegíteni az *Emberszentelő szertartásnak* nevezett istentisztelet. Az új szertartáshoz Steiner a szellemi világból merítette a szükséges információkat. A szertartás négy részből áll (Evangélium kihirdetése, Felajánlás, Átváltozás és Kommunió), új kultikus szöveggel, olyan formában, ahogyan arra a modern embernek szüksége van. A hét szentség megújítása is hasonló módon történt meg. A kultuszban történt változást egyébként már az istentisztelet megnevezése is tükrözi, híven kifejezve a lényegét, az ember megszentelését, melyen keresztül az ember tovább fejlődhet magasabb rendű lényre felé.

A Keresztény Közösségben kiemelt jelentőségűek az évkor ünnepei: a Közösség az év körforgásában újból és újból átéli Krisztus életét, halálát és feltámadását. Ez a szertartásokon, előadásokon, áhítatokon, munkacsoportokban és közös ünnepi összejöveteleken történhet meg. Ami új a Keresztény Közösség ünnepeiben, az Keresztelő Szent János és Szent Mihály időszaka, melyek jelentősége egyre nagyobb a mai és az elkövetkező kor embere számára.

A Keresztény Közösség működése megfelel a hármastagozás elvének, ahol a kultusz a szellem területe, a Közösség és az egyén kapcsolata a jogi terület, a Közösség anyagi szükségletei pedig a gazdaságé, melyek egymástól különválasztva, de egymással szerves kapcsolatban működnek.

A magyarországi helyzet

A Keresztény Közösség Magyarországon még nem alakult meg, de máris 20-25 éves múltra tekinthet vissza. Az első fecskék a németországi kapcsolatokkal rendelkező családok voltak, akiket megérintett a Közösség bensőséges jellege és gyermekeiket a Közösség szertartása szerint kereszteltették meg. A tényleges munkát a Keresztény Közösség először Bécsből, majd Grazból kiindulva szervezte meg a magyar érdeklődők számára. Ebben az úttörő munkában döntő szerepet játszott Michael Kaiser úr, a grazi gyülekezet papja, aki fáradhatatlan szorgalommal és kitartással végzi a Közösség ügyének szolgálatát, saját gyülekezetén kívül Magyarországon, Szlovéniában és Horvátországban.

Az elmúlt 20 évben számos szertartás, rendezvény és csoportos foglalkozás készítette elő a leendő magyarországi közösség megalakulását. Az egyre növekvő érdeklődést jól érzékelteti a közel 80 keresztelő, 26 konfirmandus és 4 házasságkötés, melyek ennek az időszaknak a gyümölcsei. Tavaly nyáron második alkalommal került sor családi tábor megrendezésére 40-50 fő részvételével.

A Keresztény Közösségért Alapítvány

A munka folytatásához szükségessé vált a közösségépítést segítő jogi alap és forma megteremtése. 2002-ben ennek érdekében alakult meg a Keresztény Közösségért Alapítvány. Célja, hogy lehetőséget teremtsen és segítséget nyújtson a kereszténység tudatos, szabad megéléséhez. Az Alapítvány kiemelt feladatának tekinti, hogy előkészítse és segítse a magyarországi gyülekezet megalakulását. Tevékenységének középpontjában a Közösség feladatának és működésének minél szélesebb körű megismertetése áll. Nagyon sokat jelentett ebben a folyamatban, hogy a Keresztény Közösség vezetősége elfogadta és jóváhagyta az *Emberszentelő szertartás* magyar nyelvű fordítását. Addig, amíg magyar nem papja lesz a Közösségnek, Kaiser úr végzi magyar nyelven a szertartásokat az Őrségben, 20-30 fő részvételével.

Magyar gyülekezet

Jelenleg 150-200 ember van kapcsolatban a Keresztény Közösséggel. A gyülekezet-szervező munkát idén ősszel kezdi el Silye Imre, a hamburgi papi szeminárium felszentelés előtt álló hallgatója. Reményünk van arra, hogy néhány éven belül megalakulhat a Keresztény Közösség első magyarországi gyülekezete.

A Keresztény Közösségért Alapítvány címe: 2112 Veresegyház, Rózsavölgyi Márk u. 18-20. honlap: www.keresztenykozosseg.freeweb.hu postacím: keresztenykozosseg@freestart.hu